

VİRAL PNÖMONİ

Prof. Dr. Mehtap AYDIN
SBÜ, Ümraniye Eğitim Araştırma Hastanesi

KLİMİK 2026 29 Nisan - 3 Mayıs 2026 Antalya

Epidemiyoloji ve Değişen Spektrum

Toplumda gelişen pnömonilerin yaklaşık **1/3**'ünden virüsler sorumludur

- **Mevsimsellik:**
 - İnfluenza ve RSV kış aylarında
 - Adenovirus, VZV yıl boyu
- **Risk Grupları:**
 - Yaşlılar, komorbiditesi olanlar, gebeler ve immünsüpresif bireyler

Common viral pathogens

- Respiratory syncytial virus (RSV)
- Parainfluenza virus
- Rhinoviruses
- Adenovirus, enterovirus (EV-D68)
- Human metapneumovirus
- Bocavirus
- Seasonal influenza, known subtype

Less common viral pathogens

- Varicella zoster
- Measles
- Hantavirus

Virus that may constitute a public health emergency of international concern

- SARS
- SARS-CoV-2
- MERS
- New subtypes of influenza
- Other zoonotic viral infections

If immunosuppressed (i.e. people living with HIV)

- Cytomegalovirus,
- Herpes simplex viruses

Patogenez

- **Sitopatik etki** ile doğrudan pnömositleri veya bronş hücrelerini etkiler
- **Aşırı inflamasyon**

Klinik Prezantasyon

- **Semptomlar:**

- Akut başlangıçlı öksürük (genelde non-produktif)

- Ateş, dispne, miyalji

- **Fizik Muayene:** Ral veya ronküs

- **İp ucu:**

- Üst solunum yolu infeksiyonu öyküsü

- İmmünosüpresyon

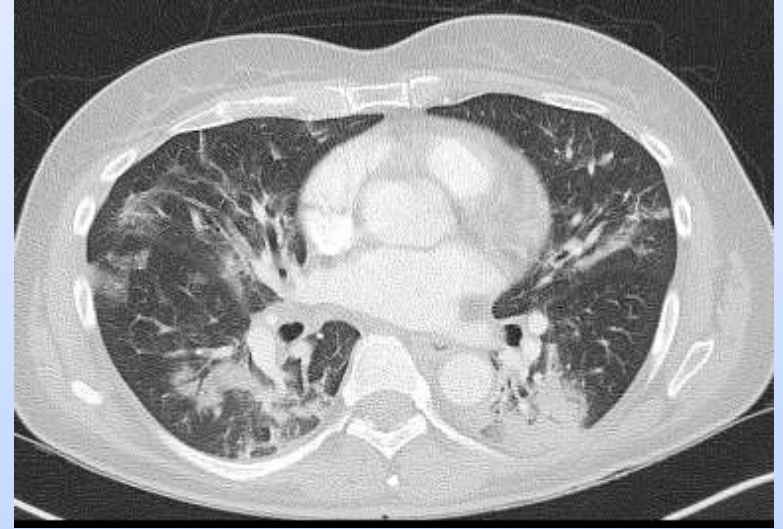
- Gastrointestinal belirtiler

Radyolojik Bulgular

- Bilateral interstisyel infiltratlar
- (peribronşiyal kalınlaşma)

- Bilateral intersitisyel infiltratlar
- Buzlu cam opasiteleri
- Yama tarzı konsolidasyonlar

Tests for diagnosing infection:

Nucleic Acid Amplification Testing

Detects **genetic material** of the virus

Antigen Testing

Detects **viral proteins** (e.g. nucleocapsid)

Antibody Testing

Detects **antibodies** against the virus from **prior infection** or **vaccination**

Tests to detect immunity:

Ayırıcı Tanı

- Bakteriyel pnömoni
- Bronşit
- Fungal pnömoni
- Sarkoidoz
- Hiperreaktif hava yolu
- Amiloidoz
- Pulmoner ödem
- Konjestif kalp yetmezliği
- Pulmoner emboli
- Pulmoner hipertansiyon
- Pulmoner fibrozis

Prognoz ve Komplikasyonlar

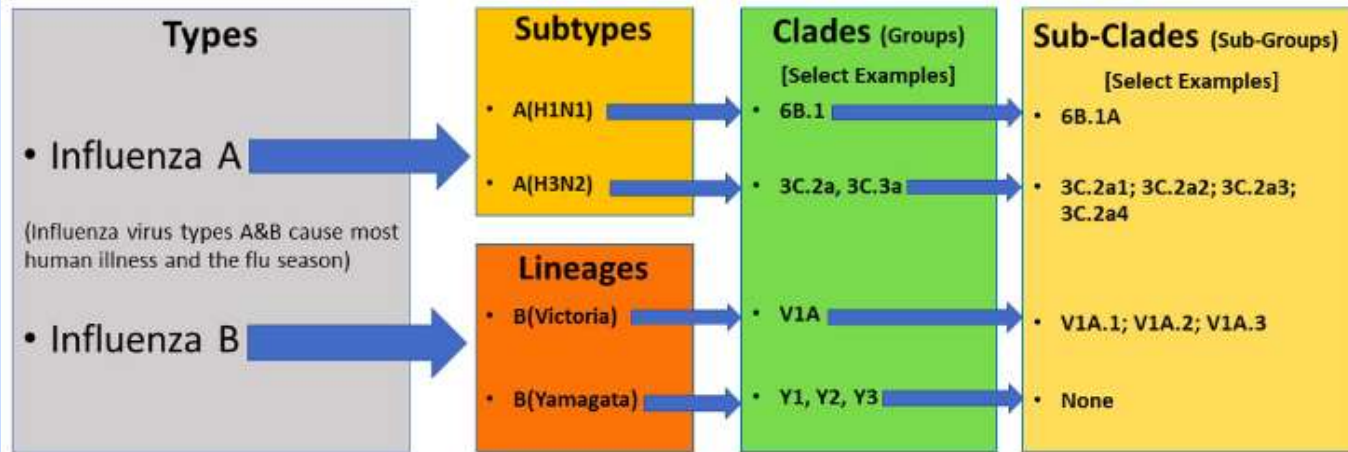
- . Sekonder enfeksiyonlar
- . Sepsis
- . ARDS
- . Miyokardit
- . Ensefalit
- . Uzun dönem: İnterstisyel fibrozis riski
- . GBS

İnfluenza pnömonisi

- Hem primer viral tutulumu hem de sekonder bakteriyel pnömoni nedeniyle klinik tablonun en ağır seyrettiği viral pnömoni türlerinden biridir.

Influenza Pnömonisi

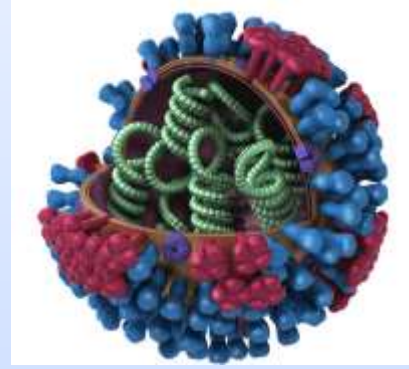
Human Seasonal Influenza Viruses

AVIAN INFLUENZA: H5N1, H7N9

2025-2026 Sezonu

- Triple: İnfluenza A H1N1, H3N2, İnfluenza B/Victoria
- H3N2 subclade K (ilk Ağustos 2025)
- Antijenik drift ile hemagglutinininde mutasyon
- Aşı (Şubat 2025) kapsamıyor

Patofizyolojik Mekanizmalar

. **Direkt viral pnömoni:**

- . Virüs, alveolar epitel hücrelerine doğrudan invaze olur.
- . Replike olan virus, hücre lizisine ve **yaygın alveolar hasara** yol açar

. **İmmünopatoloji:**

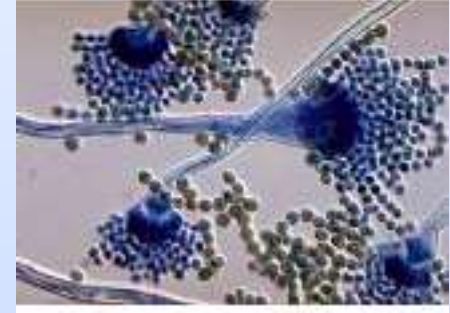
- . Konakçının aşırı sitokin yanıtı (IL-6, IL-1, TNF-alpha ve IFN-gamma) vasküler permeabiliteyi artırarak non-kardiyojenik akciğer ödemine ve ARDS tablosuna zemin hazırlar

Antiviral Tedavi Stratejileri

- **Oseltamivir (Neuraminidase inhibitörü):**
 - İlk 48 saat
 - Ağır pnömonisi olan veya hastaneye yatırılan hastalarda **48 saat geçse bile** tedaviye başlanmalıdır
- **Baloksavir Marboksil (Endonükleaz inhibitörü)**
 - İnfluenza B de daha etkili olabilir
- **Zanamivir** inhaler
- **Peramivir IV**
- **Lanimavir**
 - Oseltamivir'e non-inferior,
 - Japonya

Influenza İlişkili Pulmoner Aspergilloz (IAPA)

- **Risk Faktörleri:**
 - Steroid kullanımı
 - KOAH
 - Ağır seyreden Influenza
 - Lenfopeni

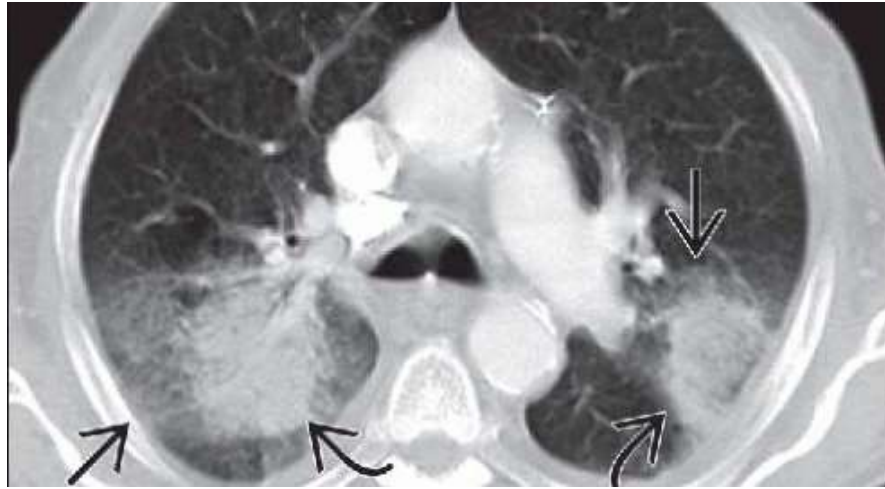

IAPA Tanısal Zorluklar

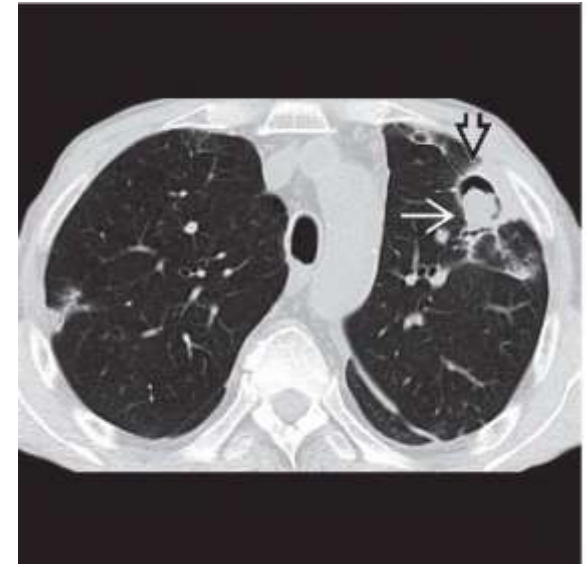
- **Klinik Şüphe:** Tedaviye rağmen ateşi düşmeyen veya solunum yetmezliği derinleşen influenza hastasında IAPA şüphelenilmeli
- **Bronkoscopi ve BAL: * Galaktomannan (GM) Testi:**
 - (Cut-off genelde >1.0)
 - **Kültür ve Mikroskopi:** BAL örneğinde septalı hiflerin görülmesi tanıyı kesinleştirir

Pulmoner Aspergilloz

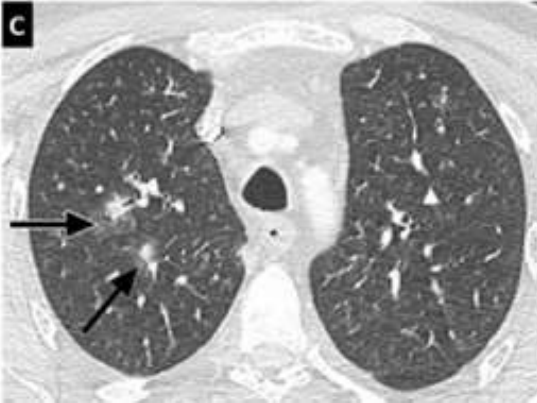
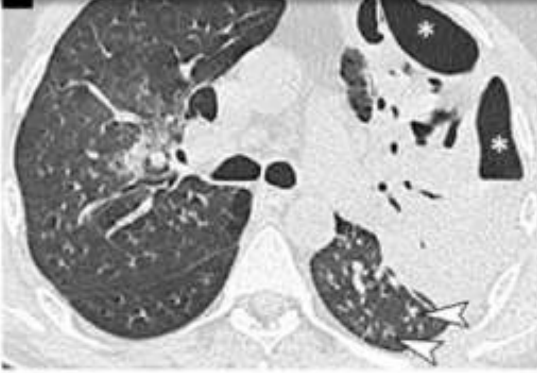

- Yoğun konsolidasyon görüntüsünün büyük yuvarlak odakları ve çevresel buzlu cam görünümü ile birlikte halo işareti.

Hava hilal işareti: anjioinvaziv,
Hava yolu invazyonu

IAPA: Klasik aspergillozdaki "Halo bulgusu" veya "Hava-hilal (air-crescent) bulgusu" IAPA vakalarında her zaman görülmeyebilir. Genelde non-spesifik infiltratlar veya nodüller saptanır

- Hava bronkogramı kavite oluşumu **
- Tomurcuklanmış dal
- Bronş duvarı kalınlaşması

- Halo işaretli nodüller
- Tek veya çift taraflı konsolidasyon alanları

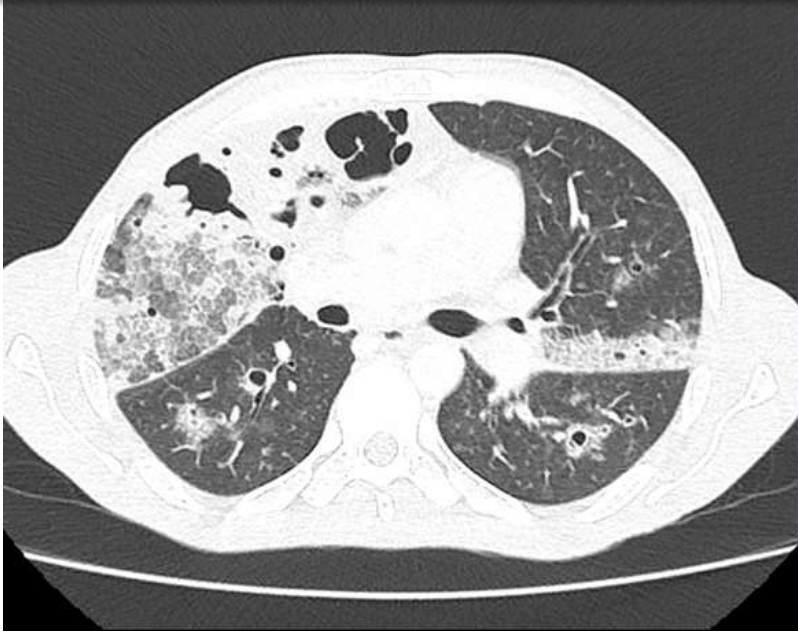
Nekrotizan Pnömoni Tehlikesi

S. aureus

- **Patofizyoloji:** İnfluenza, solunum epitelindeki *S. aureus* reseptörlerini (fironectin vb.) açığa çıkarır.
- **Panton-Valentine Leukocidin:** Lökositleri parçalayarak doku nekrozuna ve hemorajik pnömoniye yol açar
- **Klinik İpucu:** Hızla ilerleyen kavitasyon ve pnömatosel oluşumu.
 - Masif hemoptizi.

Nekrotizan Pnömoni Tehlikesi

S. aureus

- Bilateral konsolidasyon ve kaviteler içeren düzensiz kaldırım deseni,
- Her lobda çok sayıda küçük kavitasyonlu nodül
- Hafif periferik buzlu cam görünümü

Tanı Algoritması

- Nazofarenks sürüntüsü (PCR)
- Klinik kötüleşme varsa
 - Prokalsitonin takibi
 - Balgam / Kan Kültürü
- Yanıt Alınamıyorsa ...Erken Bronkoskopi + BAL
 - Mantar kültürü
 - Galaktomannan
 - Kantitatif bakteriyel kültür
- Toraks HRCT: Kavitasyon veya vasküler invazyon bulguları için

İnfluenza ve Sekonder İnfeksiyon Yönetimi

- **Tedavi Zamanlaması:**

"Oseltamivir için 'ilk 48 saat' kuralı ayaktan hastalar içindir.

Pnömonisi olan veya YBÜ'de yatan hastada, semptomların kaçınıcı gününde olduğuna bakılmaksızın derhal antiviral başlanmalıdır."

- **Aspergillus ve Steroid:**

"İnfluenza ARDS'sinde kontrolsüz yüksek doz kortikosteroid kullanımı, IAPA'ya neden olabilir

- **Toksin İnhibisyonu:**

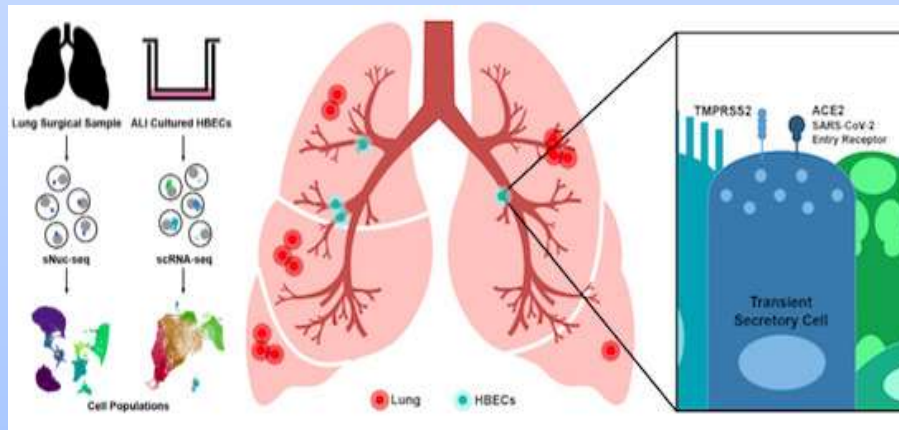
*"Post-influenza nekrotizan pnömonide sadece bakteriyi öldürmek yetmez; salınan toksini de durdurmak gerekir. Bu nedenle **Linezolid** veya **Klindamisin** gibi protein sentez inhibitörleri tedaviye eklenmelidir."*

SARS-CoV-2 pn6monisi

- Son yıllarda patogenezi en çok aydınlatılan ve klinik yönetimi standartlaştırılan viral pn6moni türü haline geldi.
- Klasik viral pn6monilerden farkı **"mikrovasküler tromboz" ve "immün-disregölasyon"**

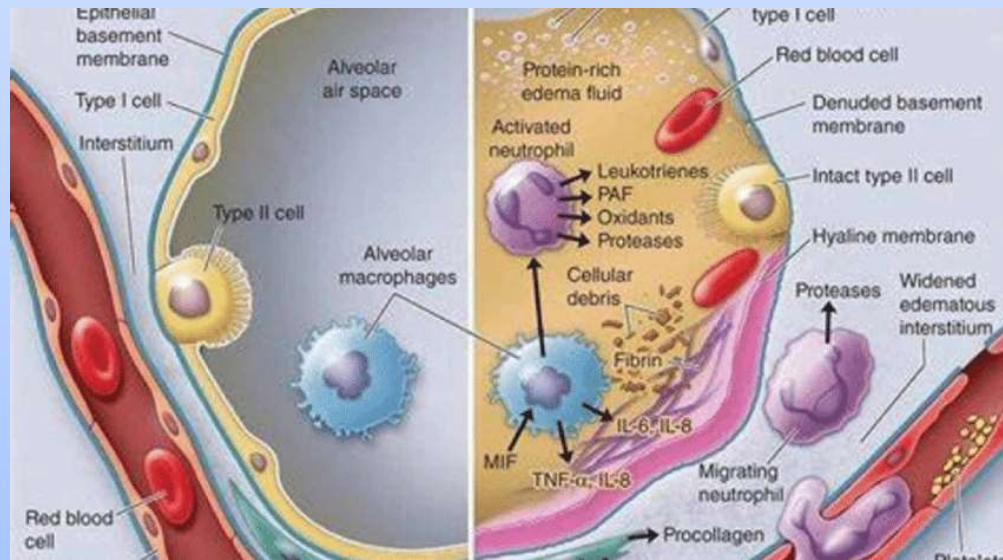
Patofizyoloji: ACE2 ve Ötesi

- **Giriş Kapısı:** Virüs, Spike proteini aracılığıyla Tip II pnömositlerde yoğun bulunan **ACE2** reseptörlerine bağlanır.
- **Pulmoner İntravasküler Koagülopati:** Alveol hasarına ek olarak, pulmoner kapiller yatakta yaygın **mikrotrombozlar** ve endotelit

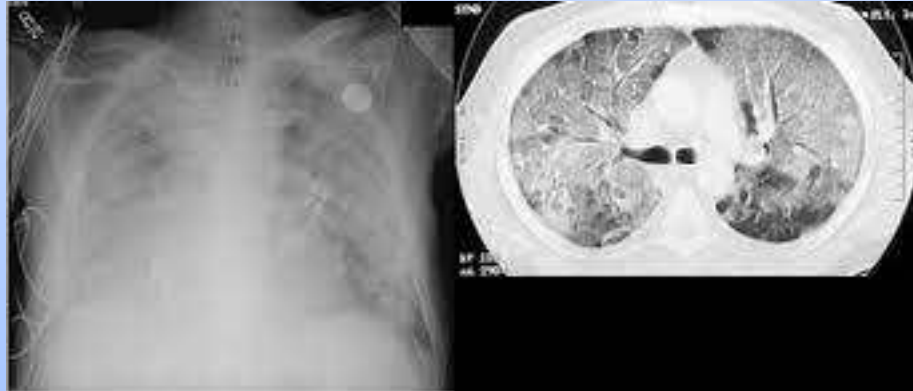
Patofizyoloji

- Virus alveolar epitel hücrelerine girer
- Hücrelerde apoptoz
- Alveollerde ve çevreleyen kapillerlerde yaygın hasar
- Alveolar boşluklarda hyalen membran birikimi
- Alveolar duvarın kalınlaşması oksijenin kapillere difüzyonunu engelleyerek dispne ve hipoksiye neden olur

Klinik Evreleme

- **Erken Replikatif Evre (<7. gün):** Viral yükün en yüksek olduğu, üst solunum yolu semptomlarının baskın olduğu dönem.
- **Pulmoner Evre ve Hiperinflamatuvar Evre (>7. gün):** Dispnenin başladığı, radyolojik infiltratların oturduğu evre.
 - "Sitokin Fırtınası" (IL-6, Ferritin, D-Dimer artışı). ARDS ve multiorgan yetmezliği bu evrede gelişir.

SARS-CoV-2 prognozunu öngörmek için

- **Lenfopeni:** $<1000/\text{mm}^3$ kötü prognoz
- **D-Dimer:** Mikrotromboz riskini yansıtır
- **Ferritin ve LDH:** Hücresel yıkım ve inflamasyonun şiddeti
- **Prokalsitonin:** COVID-19'da normal veya hafif yüksek olabilir
Bakteriyel süperenfeksiyon?

Komplikasyonlar: COVID'e Özel Durumlar

- **Sessiz Hipoksemi (Happy Hypoxia):** Hastanın parsiyel oksijen basıncı çok düşük olmasına rağmen dispne hissetmemesi (kemoreseptör hasarı ve pulmoner şant)
- **CAPA (COVID-19 Associated Pulmonary Aspergillosis)**
- **Pulmoner Emboli**
- **ARDS**
- **Kardiyolojik, nörolojik, serebrovasküler.....**

SARS-CoV2'de gündem:"Cicada"

- **Dünya Sağlık Örgütü (WHO), şu ana kadar 23 ülkede tespit edilen, yüksek sayıda mutasyon içeren yeni bir Covid-19 varyantını izlemeye aldı.**
- Resmi adı BA.3.2 olan ve "cicada" (ağustos böceği) olarak anılan bu varyant; ABD, Hong Kong, Mozambik ve İngiltere'de de görüldü.
- BA 3.2 suşu, Omicron varyantının (BA 1) bir mutasyonudur
- CDC, 25 eyalette vakaların görüldüğünü açıkladı.
- BA 3.2 varyantı, ilk COVID suşuna kıyasla 70'ten fazla mutasyona sahip.
- Bu kadar çok mutasyon gördüğümüzde, varyantın daha bulaşıcı hale gelmesi veya aşının daha az etkili olması endişe verici olabilir.
- Ancak hastaneye yatışları ve ciddi enfeksiyonlarda bu suşla ilgili artış tespit edilmemiş

SARS-COV2 Tedavi Algoritması

- **Antiviraller (Erken Dönem):**
 - **Nirmatrelvir/Ritonavir (Paxlovid):** İlk 5 günde riskli hastalarda hospitalizasyonu önlemede etkilidir.
 - **Remdesivir:** Hospitalize edilen, ancak henüz mekanik ventilatöre girmemiş hipoksemik hastalarda (ilk 7-10 gün)
 - **Baricitinib, Vilobelimab**
- **Anti-inflamatuarlar (Pulmoner Evre):**
 - **Deksametazon**
 - **Tocilizumab (IL-6 İnhibitörü):**
- **Antikoagülasyon:** Düşük Molekül Ağırlıklı Heparin

RSV (Respiratuar Sinsityal Virüs) pnömonisi

- Geleneksel olarak bir "pediatri" konusu gibi algılandansa da, **geriatrik popülasyonda ve immünsüpresif yetişkinlerde** influenza kadar mortal seyredebilir

Patofizyoloji: Sinsityum Oluşumu

- **Sinsityum:** Virüsün "F" (fusion) proteini, enfekte hücrelerin komşu sağlıklı hücrelerle birleşerek dev, çok çekirdekli hücreler (**sinsityum**) oluşturmasına neden olur
 - Doku yayılımını ve immün sistemden kaçışı kolaylaştırır.
- **Küçük Hava Yolu Predominansı:** RSV, distal havayollarını (bronşiyoller) hedef alma eğilimindedir. "**bronşiyolit benzeri**" bir tablo ile pnömoni bir arada
- **Obstrüksiyon Mekanizması:** Yoğun mukus üretimi, epitel döküntüleri (debris) ve ödem; havayollarında tıkaçlara ve **yama tarzı atelektazilere** yol açar

Klinik Prezantasyon: "Wheezing"

- **Bronkospazm:**
- **Wheezing** ve astım alevlenmesine benzer ekspiratuar obstrüksiyon bulguları çok sıktır
- **Risk Grupları:**
 - 65 yaş üstü komorbiditesi (KOAHA, KKY) olanlar.
 - Hematolojik malignitesi
 - KİT alıcıları

RSV Pnömonisi: Tanı

- PCR
- Erişkinlerde viral yük düşük olabileceği için hızlı antijen testlerinin duyarlılığı düşüktür

- Ağırlıklı olarak perihiler bölgede yer alan ve tabanlara kadar uzanan, bilateral yamalı konsolidasyon.
- Sol alt lob ve sağ orta lobda birleşmiş konsolidasyon.

Tedavi: Sınırlı Seçenekler ve Destek

• Ribavirin (Aerosol/Oral):

- Rutin kullanımı önerilmez.
- **KİT alıcıları** veya ağır immünsüpresif
- Hayatı tehdit eden vakalarda

• IVIG / Palivizumab:

- Erişkin pnömonisinde rutin yeri yoktur, çok seçilmiş immünsüpresif vakalarda düşünülür

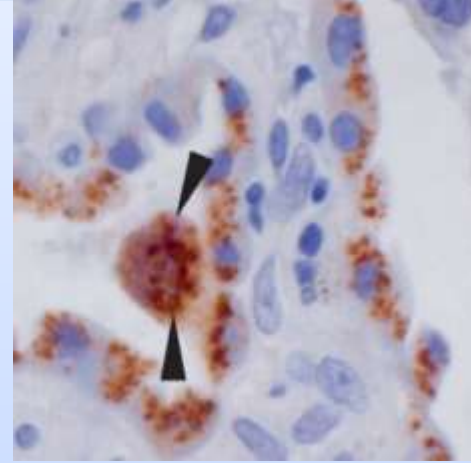
• Bronkodilatörler: Beta-2 agonistler ve inhale steroidler

• Kortikosteroidler:

- Rutin kullanımı (bronşiyolit bileşeni olsa dahi) viral klerensi geciktirebileceği için tartışmalıdır; ancak KOAH/Astım alevlenmesi eşlik ediyorsa verilir

Adenovirüs Pnömonisi

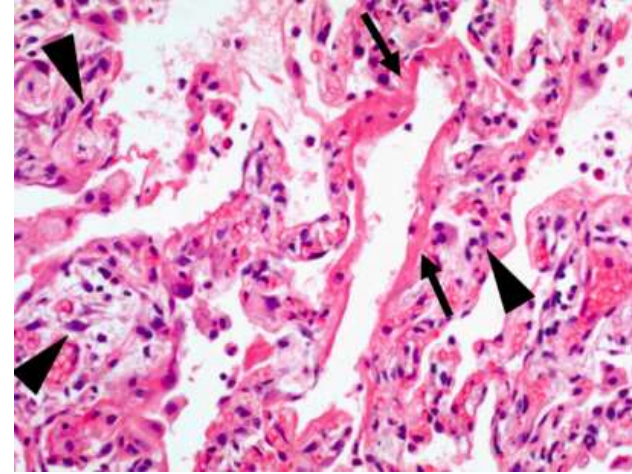
- Serotip 1, 2, 3, 4, 5, 7, **14**, 21
- **Epidemiyoloji & Risk Grupları**
 - **Askeri kışlalar ve yurtlar**
 - **İmmünsüpresifler**
- **Nekrotizan pnömoni** yapma potansiyeli yüksektir.
- Bronş epitelinde karakteristik "smudge cells" (yayılmış çekirdekli hücreler) görülür
- Yeni bulaş/reaktivasyon yoluyla meydana gelebilir

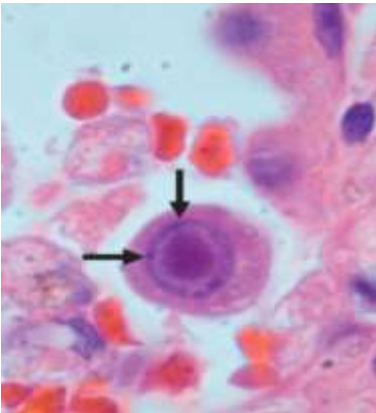
Adenovirus Pnömonisi

- Yaygın yamasal buzlu cam
- İnterlobüler septal kalınlaşma
- İntralobüler lineer opasiteler

- Diffüz alveolar hasarın
- İnteralveolar fibröz eksüdanın hiyalin membran oluşturması (oklar)
- interstisyel fibroblastik proliferasyon (ok başları)

Intranükleer inklüzyonlar

Adenovirüs Pnömonisi

- **Klinik İpucu:**
 - Pnömoniye eşlik eden **farenjit, konjonktivit, gastroenterit veya hemorajik sistit** varsa Adenovirüs düşünölmelidir
- **Radyoloji:**
 - Yama tarzı konsolidasyonlar, bazen lobar tutulum (bakteriyel pnömoniyi taklit edebilir).
- **Tedavi:**
 - Ağır vakalarda ve immünsüpresiflerde **Cidofovir** veya yeni nesil **Brincidofovir** denenebilir

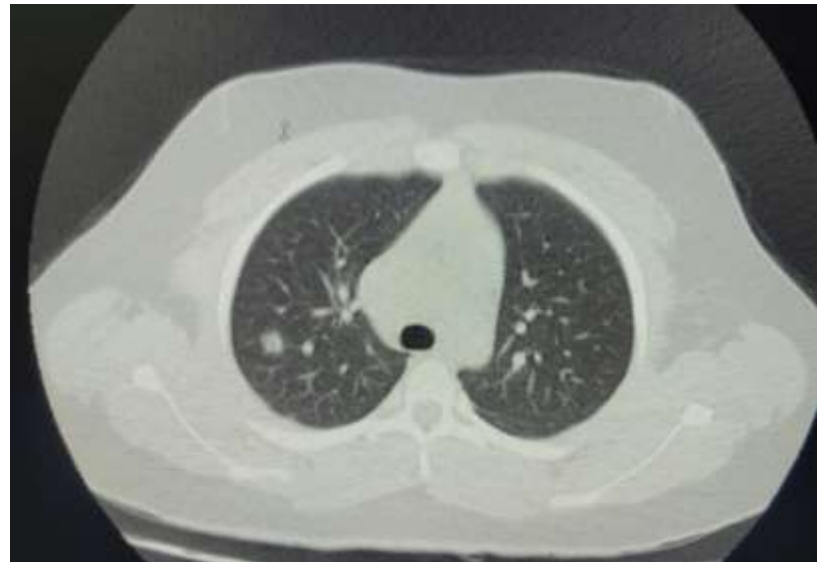
Parainfluenza Pnömonisi: "Üstten Alta İniş"

- Parainfluenza virüsleri (Tip 1-4), çocuklarda "Krup" (laringotrakeobronşit) tablosunun ana nedenidir; ancak yetişkinlerde ciddi alt solunum yolu enfeksiyonu yapabilir

Parainfluenza Pnömonisi

- **Patogenez:** Enfeksiyon genellikle üst solunum yolunda başlar ve 1-3 hafta içinde alt solunum yoluna "iner". Tip 3, pnömoni için en patojen suştur.
- **Klinik Özellik:** İnfluenza kadar ani başlamaz, daha subakut bir seyir izler. Ancak KOAH veya astımı olan hastalarda ciddi bronkospazm ve alevlenmeyi tetikler.
- **İmmün Yetmezlik Riski:** Hematolojik malignitesi olanlarda (lösemi, lenfoma) "giant cell pneumonia" (dev hücreli pnömoni) tablosuna neden olabilir.
- **Tedavi:** Spesifik bir antiviral yoktur. Destek tedavisi esastır. Aerosolize Ribavirin kullanımını bazı vaka serilerinde bildirilse de kanıt düzeyi düşüktür

Varisella Zoster Pnömonisi

Özet

Virüs	Tipik Klinik İpucu	Radyolojik Karakteristik	Tedavi Yaklaşımı
Influenza	Ani ateş, miyalji, bifazik seyir.	Bilateral GGO, konsolidasyon.	Oseltamivir / Baloksavir
SARS-CoV-2	Tat/koku kaybı, tromboz riski.	Periferik GGO, "Crazy Paving".	Steroid / Paxlovid / LMWH
RSV	Wheezing, hışıltı, mukus tıkaçı.	Tree-in-bud, hava hapsi.	Destek / (Ribavirin*)
Adenovirüs	Konjonktivit, farenjit, sistit.	Nekrotizan alanlar, konsolidasyon.	Destek / (Cidofovir*)
Parainfluenza	Ses kısıklığı (Krup öyküsü), subakut.	Peribronşiyal kalınlaşma.	Destek tedavisi

Viral pnömoni yönetimi; sitokin disregülasyonu, mikrovasküler tromboz ve invaziv fungal ve sekonder bakteriyel süperenfeksiyonlar gibi karmaşık patofizyolojik süreçlerin kontrolünü gerektirmektedir.

TEŞEKKÜRLER

- **Schauwvlieghe AFAD, et al.** Invasive aspergillosis in patients admitted to the intensive care unit with severe influenza. *Lancet Respir Med.* 2018;6(10):782-792.
- **Verweij PE, et al.** Review of influenza-associated pulmonary aspergillosis in ICU patients and proposal for a case definition. *Intensive Care Med.* 2020;46(8):1524-1535.
- **Metlay JP, et al.** Diagnosis and Treatment of Adults with Community-acquired Pneumonia. *Am J Respir Crit Care Med.* 2019;200(7):e45-e67.
- **Hultman EL, et al.** Viral-Bacterial Interactions in the Respiratory Tract. *Journal of Clinical Medicine.* 2021;10(14):3152.
- **Koehler P, et al.** Defining and managing COVID-19-associated pulmonary aspergillosis: the ECMM/ISHAM consensus criteria. *Lancet Infect Dis.* 2021;21(6):e149-e162.